

RAPPORT FRA TAKSERING AV RYPER I VINGELEN 2020

Taksering ble gjennomført 16. og 19. august på Nonsvola/Gråvola, 9 til 13. august i Busjødalsrabban/Gjersjøhøa og 14. til 16. august i Ørvilldalen/Tangen

Antall linjer i Busjødalsrabban/Gjersjøhøa 6
Takseringslinjer i meter 19 600

Antall linjer i Ørvilldalen/Tangen 7
Takseringslinjer i meter 28 000

Antall linjer i Nonsvola/Gråvola 3
Takseringslinjer i meter 9 100

Takseringene har omfattet de samme linjene hvert år og startet opp i 2002 i Ørvilldalen/Tangen, i 2012 på Busjødalsrabban/Gjersjøhøa og i 2018 i Nonsvola/Gråvola. Det ble foretatt ei prøvetaksering i Nonsvola/Gråvola i 2017 men med andre linjer.

John Haakon Stensli har hatt hovedansvaret for takseringa i Nonsvola/Gråvola og Per Østigård i øvrige områder.

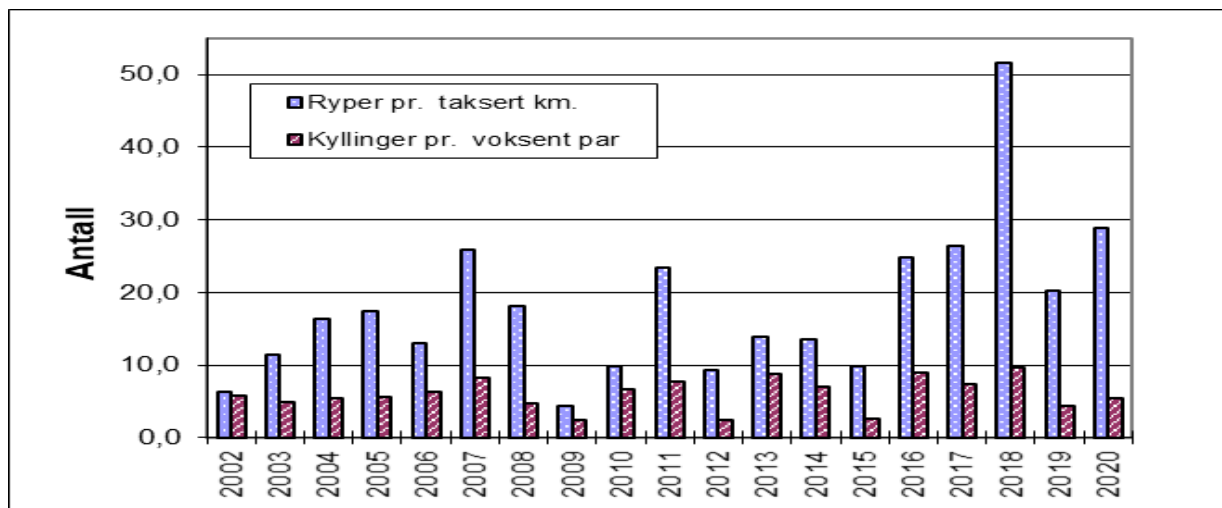
De to største områdene som takseres i Vingelen har blitt vurdert som representative for store deler av Vingelen. Nonsvola/Gråvola har imidlertid blitt ansett som et svakere produktjonsområde enn mye av Vingelen forøvrig, slik at egne takseringer burde foretas her. Dette vil gi muligheter for en mer presis forvaltning gjennom mer differensierte regler for ulike områder. I praksis vil dette si strengere regler for Vola.

Det er fra 2018 etablert felles kortfelt for Vingelen (Vingelen sameie og Vingelen utmarkslag) og Tynset vestre grunneierlag. Dette omfatter Nonsvola i Vingelen, Gråvola i Vingelen og Tynset, og Tverråvola i Tynset. I tillegg inngår skogsterreng rundt disse snaufjellsområdene. Takseringslinjene er lagt over Nonsvola og Gråvola, og antas å være relativt representative for rypeterrenget i hele feltet.

Takseringa har i år delvis vært gjennomført under spesielt varme og krevende forhold. Det har vært lagt vekt på å starte tidlig, legge inn pause midt på dagen og deretter benytte kveldstid. Likevel har forholdene ganske sikkert påvirket takseringa i negativ retning og særlig gjelder dette for takseringa på Busjødalsrabban/Gjersjøhøa og Nonsvola/Gråvola der hundene hadde store problemer på grunn av dårlig vitringsforhold.

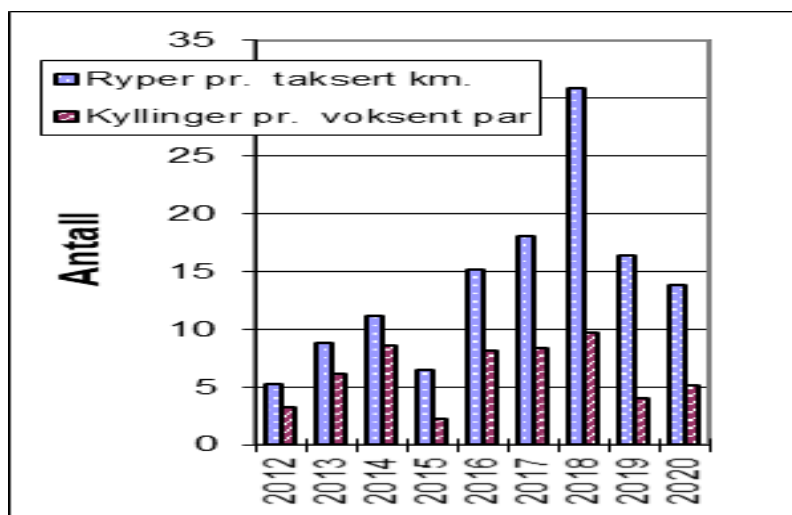
Statistikdata for Ørvilldalen/Tangen

År	Antall observasjoner	Antall voksne	Antall kyllinger	Antall ryper	Ryper pr. taksert km	Ryper pr. km ²	Kyllinger pr. 2 voksne
2002	37	46	133	179	6,3	36	5,8
2003	74	94	232	326	11,5	68	4,9
2004	93	121	335	456	16,3	89	5,5
2005	104	130	361	491	17,5	86	5,6
2006	61	88	275	363	13,0	60	6,3
2007	95	140	581	721	25,8	152	8,3
2008	99	149	357	506	18,1	79	4,8
2009	34	57	67	124	4,4	11	2,4
2010	38	63	211	274	9,8	40	6,7
2011	77	134	525	659	23,5	87	7,8
2012	76	119	141	260	9,3	34	2,4
2013	66	72	318	390	13,9	42	8,8
2014	51	84	294	378	13,5	52	7,0
2015	77	119	159	278	9,9	38	2,7
2016	85	127	566	693	24,8	98	8,9
2017	95	157	582	739	26,4	98	7,4
2018	154	247	1199	1446	51,6	149	9,7
2019	103	176	389	565	20,2	71	4,4
2020	126	218	592	810	28,9		5,4

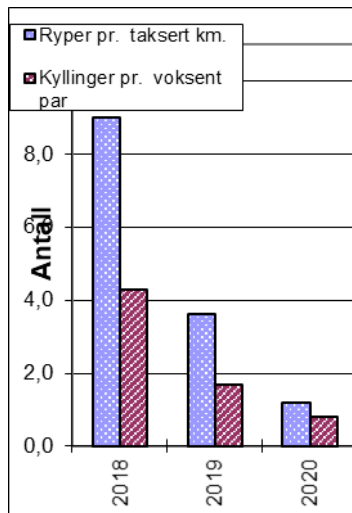
Statistikdata for Busjødalsrabban/Gjersjøhøa

År	Antall observasjoner	Antall voksne	Antall kyllinger	Antall ryper	Ryper pr. taksert km	Ryper pr. km ²	Kyllinger pr. 2 voksne
2012	21	30	48	78	5,3	23	3,2
2013	33	42	131	173	8,8	33	6,2
2014	31	41	177	218	11,1	44	8,6
2015	41	60	68	128	6,5	27	2,3
2016	42	58	238	296	15,2	62	8,2
2017	49	68	286	354	18,1	69	8,4
2018	72	103	501	604	30,9	92	9,7
2019	66	107	214	321	16,4	49	4,0
2020	43	76	195	271	13,8		5,1

Statistikdata for Nonsvola/Gråvola

År	Antall observasjoner	Antall voksne	Antall kyllinger	Antall ryper	Ryper pr. taksert km	Ryper pr. km ²	Kyllinger pr. 2 voksne
2018	21	26	56	82	9		4,3
2019	13	18	15	33	3,6		1,7
2020	7	10	4	14	1,2		0,8

Taksørenes vurdering:

Antallet kyllinger i en høstbestand påvirkes av mange faktorer. De tre viktigste er størrelsen på stamfuglbestanden, mengden rovdyr som beskatter ryper samt været på våren og forsommeren.

- Stamfuglbestanden må sies å være sterk i de to store takseringsområdene.
- Smågnagerbestanden er fortsatt svært svak og det har i år ikke blitt observert smågnagere på noen av linjene av våre taksører. Dette øker beskatningen fra firbeinte rovdyr på egg og små kyllinger. Rovfuglbestanden er lav som følge av få smågnagere i fjellet. Dette kan medføre lavere predasjon på flyvedyktige ryper utover høsten enn det som er vanlig i smågnagerår.
- Været var i år svært bra under klekkinga i juni, men ganske dårlig noen dager i begynnelsen av juli. Denne dårlige perioden kan ha hatt en viss negativ effekt på produksjonen og at det ble registrert en del små kyllinger som stammer fra omlagte kull kan ha sammenheng med dette.

Takseringa i Ørvilldalen ble gjennomført under noenlunde akseptable værforhold. Resultatet av takseringa viser en svært god stamfuglbestand og en brukbar produksjon. Til sammen gir dette en meget god rypebestand i området, faktisk det nest beste resultatet i de 19 årene takseringa er gjennomført.

Takseringa på Busjødalsrabben/Gjersjøhøa ble preget av meget vanskelige forhold med varme og lite vind og gir derfor neppe et helt korrekt bilde for området. Dette ser vi også av resultatene som forholdsmessig er dårligere enn for Ørvilldalen. Dersom det korrigeres for forskjeller i takseringsforhold, vil ganske sikkert forskjellene bli mye mindre. Dette understøttes av at antall kyllinger pr voksne ligger kun marginalt under Ørvilldalen.

Takseringa på Nonsvola/Gråvola ble også gjennomført under svært krevende forhold for hundene. Når vi ser dette i sammenheng med at det telles få linjekilometer i dette området så blir resultatet heftet med mye større usikkerhet enn for de to store områdene.

20. august 2020

Per Østigård